

دبیرستان غیردولتی **رستا**
آزمون پایان ترم نوبت اول سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷

نام و نام خانوادگی: .....
مقطع و رشته: دوازدهم انسانی
نام پدر: .....
شماره داوطلب: .....
تعداد صفحه سؤال: ۳ صفحه

نمره به عدد:		نمره به حروف:	
نام دبیر:		نام دبیر:	
تاریخ و امضاء:		تاریخ و امضاء:	
محل مهر و امضاء مدیر		محل مهر و امضاء مدیر	
ردیف	سؤالات	نمره به عدد:	نمره به حروف:
۱	اولین کسی که در ایران به نوشتن نمایشنامه فارسی پرداخت که بود؟ الف) میرزا آقا تبریزی ب) محمدباقر میرزا خسروی ج) میرزا حبیب اصفهانی د) ناظم الاسلام کرمانی	۰/۲۵	
۲	علل پیروی شاعران دوره بازگشت از اسلوب های کهن ادب فارسی چیست؟	۰/۵	
۳	دو نفر از شاعرانی را که در دوره بازگشت به سبک شاعران خراسانی و عهد سلجوقی قصیده سرایی می کردند نام ببرید.	۰/۵	
۴	دو نمونه از عوامل مؤثر در بیداری جامعه در دوره بیداری ادبی را بنویسید.	۰/۵	
۵	ملک الشعراى بهار و ..... از جمله شاعران پایبند به سنت های ادبی گذشته بودند.	۰/۲۵	
۶	بیت «شفای این دل بیمار جز لقای تو نیست کنید و همسان یا ناهمسان بودن آن را مشخص کنید طیب جان خرابم کسی و رای تو نیست» را تقطیع هجایی	۱/۵	
۷	پایه های آوایی بیت «درد عشق کشیده ام که می پرس / زهر هجری چشیده ام که می پرس» را بنویسید.	۱	
۸	هر دو زن بیت زیر را بنویسید. بنمای رخ که باغ و گلستانم آرزوست بگشای لب که قند فراوانم آرزوست	۰/۵	

۲/۲۵	<p>انواع اختیارات زبانی را در اشعار زیر بیابید و بنویسید</p> <p>الف) کشتی باده بیاور که مرا بی رخ دوست گشت هر گوشه چشم از غم دل دریایی</p> <p>ب) نرگسم سوی چمن خواند و سروم سوی باغ من مردد که دهم دل به کدام ای شیراز</p> <p>ج) همه کارم ز خودکامی به بدنامی کشید آخر نهان کی ماند آن رازی کز او سازند محفل ها</p>	۹
۰/۵	<p>واژه‌های زیر را تقطیع کرده و نشانه های هجایی آنها را بنویسید.</p> <p>الف) بیابان ب) میانه</p>	۱۰
۰/۲۵	<p>مصوت بلند / و / در کدام یک از واژه های زیر احتمال کوتاه تلفظ شدن دارد؟</p> <p>(۱) مو (۲) رو (۳) سو (۴) بو</p>	۱۱
۰/۵	<p>یکی از ضعف های تکنیکی درداستان های دوران مشروطه چیست؟</p>	۱۲
۰/۲۵	<p>از بارزترین شاخصه های زبان شعر عصر بیداری چیست؟</p>	۱۳
۰/۷۵	<p>شاخص ترین درون مایه های شعر عصر بیداری را نام ببرید؟ (سه نمونه)</p>	۱۴
۰/۵	<p>از آغاز سلطنت ناصرالدین شاه تا پدید آمدن مشروطیت، نثر فارسی چگونه ادامه یافت؟</p>	۱۵
۱/۵	<p>تلمیح به کار رفته در ابیات زیر را توضیح دهید:</p> <p>الف) خال مشکین که بدان عارض گندمگون است سر آن دانه که شد رهن آدم، با اوست</p> <p>ب) اول و آخر اوست در همه احوال ظاهر و باطن اوست در همه ابواب</p>	۱۶

۰/۲۵	<p>هر یک از توضیحات، به کدام اصطلاح مربوط است؟ وصل کنید.</p> <p>الف) گنجاندن یک مفهوم بلند در سخنی کوتاه است که معنای بسیار در کمترین واژه‌ها جای می‌دهد. ☐ تضمین</p> <p>ب) آوردن آیه، حدیث، مصراع، بیت، یا سخن دیگری را در شعر یا کلام گویند. ☐ بدیع</p> <p>ج) به مجموعه آرایه‌هایی گفته می‌شود که بر زیبایی لفظی و معنایی سخن می‌افزاید. ☐ تلمیح</p>	۱۷
۰/۲۵	<p>در همه ابیات، آرایه‌های مراعات نظیر و تلمیح هر دو، وجود دارند، به جز:</p> <p>۱) چون زلیخا مشربان ما را تلاش قرب نیست دیده یعقوب ما را بوی پیراهن بس است</p> <p>۲) غنچه چون عیسی به گفتار آمده است از مهد شاخ گل چو مریم مهر خاموشی به لب بنهاده است</p> <p>۳) آسمان بار امانت نتوانست کشید قرعه کار به نام من دیوانه زدند</p> <p>۴) جسمی دارم چو جان مجنون همه درد جانی دارم چو زلف لیلی همه تاب</p>	۱۸
۲	<p>در ابیات زیر آرایه‌های تضاد و متناقض‌نما را مشخص کنید:</p> <p>الف) هر کبوتر می‌برد زی جانبی وین کبوتر جانب بی‌جانبی.</p> <p>ب) کی به اقیانوس وصلت دست می‌یابم که هست طالع طوفانی از هجران طولانی تو</p> <p>ج) نسخه قانون عشقت باید ای بیمار نفس تا شفا بخشد دوا با درد نادانی تو</p> <p>د) پیش کسی که سلطنت فقر یافته است جمعیت حواس به لشکر برابر است</p>	۱۹
۱/۵	<p>در بیت زیر لف و نشر را توضیح دهید (مرتّب یا مشوّش بودن آن را مشخص کنید)</p> <p>ای که با زلف و رخ یار گذاری شب و روز فرصت باد که خوش صبحی و شامی داری</p>	۲۰
۲	<p>با توجه به بیت « پیش کمان ابرویش لابه همی کنم؛ ولی / گوش کشیده است از آن گوش به من نمی کند » موارد خواسته شده را بنویسید.</p> <p>الف) دو ویژگی زبانی</p> <p>ب) دو ویژگی ادبی</p> <p>ج) ویژگی فکری</p> <p>د) متعلق به کدام سبک است؟</p>	۲۱
صفحه ی ۳ از ۴		

۱/۵	<p>متن زیر را در دوسطح زبانی و فکری تحلیل کنید و بگویید متعلق به کدام دوره است.</p> <p>اگرچه ما در این تاریخ خود بیداری ایرانیان را از سال ۱۳۲۲ شروع کرده ایم، لکن اگر «خیال خود را جمع کنیم و به نظر دقت و انصاف در تاریخ گذشتگان بنگریم، هر آینه به خوبی مشاهده می کنیم که در مجاری سنه ۱۳۶۵ بسیاری از امور و وقایع را که دلالت دارد بر بیداری ایرانیان و قدم گذاردن آنها به راه تمدن و باعث و مسبب آن را جز مرحوم میرزا تقی خان امیرنظام احدی را سراغ نداریم؛ چه آن بزرگ مرد از آن یگانه اشخاص بود که به قابلیت خود بدون اسباب و مساعدت خارجی از پستی به بلندی رسید. یعنی پسر آشپز قائم مقام بود و در اثنای کار و شغل، خویش را دارای رتبه و مقام صدارت نمود.</p>	۲۲
۰/۵	<p>مفهوم کلی هر یک از ابیات زیر را بنویسید</p> <p>الف) شکر ایزد که به اقبال کله گوشه گل نخوت باد دی و شوکت خار آخر شد</p> <p>ب) مرا نصیب غم آمد به شادی همه عالم چرا که از همه عالم محبت تو گزیدم</p>	۲۳
صفحه ی ۴ از ۴		

پاسخ تشریحی آزمون علوم و فنون ادبی

ردیف	راهنمای تصحیح	محل مهر یا امضاء مدیر
۱	میرزا آقا تبریزی	
۲	فقر فرهنگی جامعه و سستی و رخوت حاکم بر ادبیات	
۳	صبای کاشانی - قآنی شیرازی - سروش اصفهانی	
۴	تأثیر جنگهای نافرجام ایران و روس و توجه مردم به واقعیتها و امکانات فنی دنیای جدید - کوششهای عباس میرزا، ولیعهد فتحعلیشاه در روی آوردن به دانش و فنون نوین - اعزام دانشجویان ایرانی به خارج از کشور برای تحصیل - رواج صنعت چاپ و روزنامه نویسی و ترجمه و نشر کتابهای غربی - تأسیس مدرسه دارالفنون به فرمان امیرکبیر و آموزش دانشهای نوین در آن.	
۵	ادیب الممالک	
۶	ناهمسان است چون با توجه به تقطیع بیت پایه های آوایی نظم و چینش منظمی ندارند و تکراری نیست.	
۷	پایه های آوایی دَر دِ عِش قی کِ شی دِ اَم کِ مِ پُرس زَه رِ هِیج ری چِ شی دِ اَم کِ مِ پُرس	
۸	مفعولُ فاعلاتُ مفاعیلُ فاعلن // مسفعلن مفاعل مستفعلن فعل	
۹	الف) تغییر کمیت کشتی + کسره اضافه بعد از آن / حذف همزه در «از». ب) کوتاه تلفظ شدن «سو» + حذف همزه ج) بلند تلفظ کردن مصوت آخر کلمه «همه» / حذف همزه در آخر / حذف همزه در «آن» + کزاو	
۱۰	U - U // - - U	
۱۱	سو گزینه ۳.	
۱۲	حضور راوی سوم شخص در بعضی صحنه های داستان و سخن گفتن او با خواننده است که امروزه کاربرد چندانی ندارد	
۱۳	سادگی و روانی	
۱۴	آزادی، وطن، قانون، تعلیم و تربیت جدید، توجه به مردم، دانش ها و فنون نوین	
۱۵	به سمت سادگی و روانی پیش رفت و لغات دشوار در آن کمتر شد و در نمایه نثر نیز آزادی و آزادی خواهی، سنت شکنی و تجدّد خواهی با لحنی آرام تر ادامه یافت.	
۱۶	الف) داستان حضرت آدم و رانده شدنش از بهشت ب) اشاره به آیه هو الاول و الاخر، هو الظاهر والباطن	
۱۷	الف = تلمیح ب = تضمین ج = بدیع	
۱۸	گزینه ۳	
۱۹	الف) جانب بی جانبی. متناقض نما ب) تضاد ج) شفا بخشد دوا با درد - متناقض نما د) سلطنت فقر - متناقض نما	

زلف و رخ لف و شب و روز نشر اول و صبح و شام نشر دوم (لف و نشر مرتب)	۲۰	
۲۱- ادبی: کمان ابرو تشبیه / گوش کشیده = ایهام و تشخیص (بیچیدگی آرایه‌های ادبی). زبانی: فعل همی کمی لغات عربی متعلق به سبک عراقی است به دلیل آرایه‌های فراوان.	۲۱	
۲۲- زبان ساده و دور از تکلف است چندان ادبی نیست لغات عربی در آن کم است. درباره شخصیتی تاریخی سخن می‌گوید و متعلق به دوره بیداری است.	۲۲	
۲۳- الف) رفتن حکومتی ظالم و روی کار آمدن قدرتی که دلخواه شاعر است. ب) زیبایی غم معشوق	۲۳	
امضاء:	نام و نام خانوادگی مصحح :	جمع بارم : ۲۰ شماره